

WYROK WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu X Wydział Gospodarczy Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Piotr Marciniak

Po rozpoznaniu w dniu 6 lutego 2017 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółki akcyjnej w P.

przeciwko J. A.

o zapłatę

i z powództwa wzajemnego J. A.

przeciwko (...) spółce akcyjnej w P.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej (powódki wzajemnej) od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto z dnia 24 lutego 2016 r., sygn. akt. X GC 940/15

I. oddała apelację w całości;

II. zasądza od pozwanej z powództwa głównego na rzecz powódki z powództwa głównego kwotę 180 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego w zakresie powództwa głównego,

III. zasądza od powódki z powództwa wzajemnego na rzecz pozwanej z powództwa wzajemnego 600 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego w zakresie powództwa wzajemnego.

SSO Piotr Marciniak

UZASADNIENIE

Apelacja w zakresie powództwa głównego i wzajemnego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Odnosząc się do zarzutów podniesionych przez pozwaną (powódkę wzajemną) w apelacji, w pierwszej kolejności wyjaśnić należy, że w postępowaniu uproszczonym apelację można oprzeć na dwóch wskazanych w przepisie art. 505⁹ § 1¹ k.p.c. podstawach: naruszeniu prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie oraz naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli mogło ono mieć wpływ na wynik sprawy. W świetle stanowiska Sądu Najwyższego apelacja w postępowaniu uproszczonym ma charakter apelacji ograniczonej (por. stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w uchwale z dnia 31 stycznia 2008 roku, III CZP 49/07, OSNC 2008/6/55, mającej moc zasady prawnej). Oznacza to, że jej celem jest kontrola wyroku wydanego przez sąd pierwszej instancji (z punktu widzenia jego zgodności

z materiałem procesowym pozostającym w dyspozycji sądu orzekającego) w granicach wyznaczonych przez treść zarzutów apelacji. Z uwagi na treść art. 505⁹ § 1¹ k.p.c.

w postępowaniu uproszczonym zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia nie może być skutecznie podniesiony w postępowaniu apelacyjnym. Zarzut ten może zostać zgłoszony poprzez podniesienie zarzutu naruszenia przepisów postępowania mających istotny wpływ na wynik sprawy, np. poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów. Zatem w kontekście ustaleń faktycznych rozpoznaniu mógł podlegać jedynie podniesiony w punkcie 2 b apelacji zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną, nieprawidłową i sprzeczną z materiałem zgromadzonym w sprawie ocenę dowodów.

Niezasadny jest również zarzut pozwanej (powódki wzajemnej), co do naruszenia art. 3 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. W orzecznictwie podkreśla się bowiem, że zarówno przepis art. 3 k.p.c., jak i art. 232 k.p.c. zd. pierwsze (z treści zarzutu wynika, że skarżąca miała na uwadze tylko tą część powołanego przepisu) jest adresowany do stron, nie do sądu. To strony bowiem obowiązane są przedstawiać dowody. Sąd nie jest władny tego obowiązku wymuszać, ani - poza zupełnie wyjątkowymi sytuacjami - zastępować stron w jego wypełnieniu (na podstawie art. 232 zd. 2 k.p.c.). Tymczasem podstawa naruszenia przepisów postępowania, mogących mieć istotny wpływ na treść wyroku, odnosi się do uchybień procesowych sądu, a nie stron. Nie mogą więc stanowić jej uzasadnienia przepisy, których sąd nie może naruszyć (por. wyroki Sądu Najwyższego z 11 grudnia 1998 r., II CKN 104/98, Lex nr 50663; z 11 lipca 2001 r., V CKN 406/00, Prok. I Pr. 2002/4/45 czy z 15 listopada 2004 r., IV CK 170/04, Lex nr 284645).

W konsekwencji powyższego na rozpoznanie przez Sąd Odwoławczy zasługiwał jedynie podniesione przez skarżącą zarzuty naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. Zgodnie z przywołanym art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału. Przepis art. 233 § 1 k.p.c. nakłada na sąd orzekający obowiązek wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego, uwzględnienia wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, skonkretyzowania wszystkich tych okoliczności, towarzyszących przeprowadzeniu poszczególnych dowodów, mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności. Pozwana (powódka wzajemna) zarzuciła Sądowi I instancji, że ten błędnie uznał przedstawione przez pozwaną (powódkę wzajemną) dokumenty za niewiarygodne ze względu na ich wewnętrzny charakter. W pierwszej kolejności wyjaśnić jednak należy, że brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że wydruki znajdujące się na kartach akt 285-323 powołane przez skarżącą w pozwie wzajemnym stanowią dokument w rozumieniu art. 244 k.p.c., gdyż nie zawierają one żadnego podpisu. Wydruki te mogły zostać natomiast jedynie uznane za "inny środek dowodowy" w rozumieniu art. 309 k.p.c. W k.p.c. nie zawarto bowiem zamkniętego katalogu dowodów i dopuszczalne jest skorzystanie z każdego źródła informacji o faktach istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, jeśli tylko nie jest to sprzeczne z przepisami prawa. Analiza tych wydruków w powiązaniu z twierdzeniami stron zgłoszonymi w toku postępowania, nie potwierdza jednak stanowiska pozwanej (powódki wzajemnej), co do tego, że przysługuje jej względem powódki (pозwanej wzajemnej) roszczenie w kwocie 2.700 zł.

Istota sporu sprowadzała się do odpowiedzi na pytanie, czy pozwanej (powódce wzajemnej) przysługiwało roszczenie o zapłatę 2700 zł. Z tej bowiem kwoty pozwana (powódka wzajemna) dokonała potrącenia kwoty 831,68 zł z wierzytelnością objęta pozwem głównym, a reszty należności w wysokości 1868 r. dochodziła pozwem wzajemnym. Pozwana (powódka wzajemna) zarówno w zakresie powództwa głównego jak i wzajemnego, obowiązana była wykazać, że przysługuje jej roszczenie o zapłatę 2700 zł. Jak wynika z powództwa wzajemnego oraz kolejnych pism pozwanej (powódki wzajemnej) na kwotę 2700 zł składała się kwota 1300 zł z tytułu „zwrotu potrącenia z wynagrodzenia za analizy finansowe” oraz 1400 zł z tytułu braku „zwrotu potrąconych z wynagrodzeń należności za analizy finansowe”.

W ocenie Sądu Okręgowego powódka (pозwana wzajemna) przedkładając wyciągi z rachunku bankowego wykazała, że dokonała 12 przelewów w łącznej wysokości 1.200 zł z tytułu analiz, co przyznała również pozwana (powódka wzajemna). Skarżąca wprawdzie kwestionowała, że przelana jej kwota stanowiła ww. wcześniejsze potrącenie, jednakże wobec braku wykazania, że na dzień dokonywania przez powódkę (pозwaną wzajemną) przelewów w łącznej wysokości 1.200 zł, po 100 zł każdy, przysługiwały pozwanej (powódce wzajemnej) inne wcześniej wymagalne

roszczenia, na które należało zarachować wpłatę stosownie do art. 451 § 3 k.c., uznać należało, że zostało zaspokojone w ten sposób roszczenie wynikające z niezapłaconego w pełni wynagrodzenia wynikającego z rachunku (...). Co do pozostałej kwoty 200 zł (z 1400 zł) nie było podstaw do zakwestionowania stanowiska powódki (pозwanej wzajemnej), że zapłata tej kwoty na rzecz pozwanej (powódki wzajemnej) nastąpiła poprzez jej kompensatę z należnościami powódki (pозwanej wzajemnej) wynikającymi z not obciążeniowych za analizy o numerach (...) i (...). Fakt istnienia noty obciążeniowej za analizę (...) i (...) wynika nie tylko z dokumentu wystawionego przez powódkę (pозwaną wzajemną) w postaci zestawienia not uznaniowych (k. 183), ale także z wydruku zaoferowanego przez pozwaną (powódkę wzajemną) w postaci podsumowania rozliczenia z 12 lipca 2013 r. (k. 308 akt). Tym samym powódka (pозwana wzajemna) wykazała zapłatę całej objętej pozwem wzajemnym kwoty 1400 zł.

Jeśli chodzi natomiast o roszczenie pozwanej o zapłatę kwoty 1300 zł tytułem „zwrotu potrącenia z wynagrodzenia za analizy finansowe” pozwana (powódka wzajemna) nie przytoczyła żadnych twierdzeń, z których wynikałoby o jakie konkretnie analizy jej chodzi i kiedy dokonała ich zwrotu. Zgodnie z zasadą kontrydiktoryjności to strona pozwana (powódka wzajemna) obowiązana była przedstawiać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy w zakresie roszczenia o zapłatę 1300 zł oraz prezentować dowody, natomiast rola sądu sprowadzała się do oceny przedstawionego przez stronę materiału dowodowego. Sąd nie może domyślać się, jakie jest stanowisko strony oraz jakie są jej twierdzenia. By okoliczność dowodzić najpierw trzeba ją przytoczyć, a dopiero później przedstawiać dowody w celu jej wykazania. Sąd nie może odtwarzać twierdzeń strony w oparciu o zgłoszone przez stronę dowody, nie może też tych twierdzeń się domyślać. Prawidłowo zatem uznał Sąd Rejonowy, że w oparciu o twierdzenia pozwanej (powódki wzajemnej) nie sposób było określić, o jakie konkretnie należności chodziło pozwanej (powódce wzajemnej), brak było w tym zakresie szczegółowych jej twierdzeń. Niezależnie od tego, powódka (pозwana wzajemna) precyzyjnie i jasno odniosła się w piśmie datowanym na 8 grudnia 2015 r. (k. 375-376) do not uznaniowych wskazanych w wydruku z 13 sierpnia 2013 r. i 12 lipca 2013 r. i opisała sposób zapłaty tych należności. Brak podstaw do kwestionowania stanowiska powódki (pозwanej wzajemnej), wobec niejasnego i niesprecyzowanego stanowiska pozwanej (powódki wzajemnej).

Nie budziło także zastrzeżeń przyjęte przez Sąd Rejonowy stanowisko co do zasadności pozwu głównego. Pozwana (powódka wzajemna) co prawda w sprzeczności od nakazu zapłaty kwestionowała roszczenie o zapłatę 831,68 zł, jednak następnie w pozwie wzajemnym zgłosiła zarzut potrącenia swojej wierzytelności z wierzytelnością powódki objętą pozwem głównym. Zgodnie z art. 498 § 1 kc potrącenie może być dokonane, gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Skoro zatem pozwana (powódka wzajemna) dokonała potrącenia swojej wierzytelności, to musiała ostatecznie uznać istnienie roszczenia powódki (pозwanej wzajemnej) z pozwu głównego. Gdyby nie uznawała roszczenia powódki (pозwanej wzajemnej) nie mogłaby dokonywać potrącenia. Powódka (pозwana wzajemna) precyzyjnie zresztą przedstawiła sposób rozliczeń stron, z którego wynikał obowiązek zapłaty kwoty z pozwu głównego.

Z uwagi na powyższe apelacja pozwanej (powódki wzajemnej) nie zasługiwała na uwzględnienie zarówno w odniesieniu do powództwa głównego jak i wzajemnego. Dlatego Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 kpc orzekł jak w punkcie I wyroku.

O kosztach procesu w instancji odwoławczej w punkcie II i III Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98§1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc w zw. z art. 391 k.p.c. Na koszty postępowania złożyły się:

- a) w zakresie powództwa głównego - koszty zastępstwa procesowego w kwocie 180 zł zgodnie z § 2 pkt 2 w zw. z § 10 § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 w sprawie opłat za czynności radcy prawnego (w wersji obowiązującej przed 27 października 2016 r.),
- b) w zakresie powództwa wzajemnego – koszty zastępstwa procesowego w kwocie 600 zł zgodnie z §2 pkt 3 w zw. z §10 §1 pkt 1 powyższego rozporządzenia.

SSO Piotr Marciniak